خیز دوباره مجلس برای فیلترینگ

نمایندگان موافق مسدودسازی شبکه‌های اجتماعی فیلترشده، در توئیتر فیلترشده به دفاع از طرح خود پرداختند

سیاست
رضوانه رضایی‌پور
خبرنگار پارلمانی ایران

کمتر کسی انتظار داشت نمایندگان مجلس یازدهم به فضای مجازی آن هم توئیتر اقبال ویژه‌ای نشان دهند؛ اما برخلاف تصورات از رئیس مجلس صدرنشین گرفته تا نمایندگان صحن‌نشین در همین چندماه که از عمر مجلس جدید می‌گذرد، حضور پررنگی در توئیتر داشته‌اند. نمایندگان مجلس یازدهم خیلی زود دریافته‌اند تریبون مجلس با تمام شأن و رسمیتش، تام و تمام در اختیار آنها نیست و چه بسا در صف نطق ایستادن، فرصت طلایی موضع‌گیری و تغییر ریل یک تصمیم را از آنها می‌گیرد و در این میان شبکه‌های اجتماعی بویژه توئیتر تریبون ۲۴ ساعته‌ای است که آنها را در رسیدن به مقاصدشان یاری می‌کند. مؤلفه بعدی که شاید در اقبال نمایندگان مجلس به توئیتر مؤثر است، فرصت بیان نکاتی است که در چارچوب آیین‌نامه داخلی مجلس نمی‌گنجد؛ برای نمونه انتشار برگ آرای پارلمان‌نشینان به حکم قوانین داخلی مخفیانه است اما چه بسا مواردی که نمایندگان برای نشان دادن همراهی یا عدم همراهی خود با یک تصمیم یا رویداد، اقدام به انتشار آرای خود در توئیتر می‌کنند. به این ترتیب دیگر کمتر نماینده‌ای منتظر می‌ماند یک خبرنگار با او تماس بگیرد بلکه سؤال دلخواه او را بپرسد یا بعد از روزها و هفته‌ها به او نوبت نطق برسد. اصلاً حالا چه کسی می‌تواند مدعی شود اثر یک توئیت، از یک نطق و گاهی از یک تصمیم فراکسیونی بیشتر نیست. به همین دلیل بود وقتی نمایندگان از طرح جنجالی خود برای مسدودسازی شبکه‌های اجتماعی خارجی رونمایی کردند، باعث سوال، تعجب و البته انتقاد کاربران شبکه‌های اجتماعی شد.

این هفته طرح «صیانت از حقوق کاربران فضای مجازی و ساماندهی شبکه‌های اجتماعی» در ۲۰ ماده ارائه شد. این طرح که امضای ۴۰ نفر از نمایندگان را پای خود دارد، در همین یکی دو روز اخیر انتقادات زیادی را در فضای مجازی بخصوص توئیتر به دنبال داشته است.

البته نه فقط شهروندان بلکه شماری از نمایندگان هم به این طرح همکاران خود اعتراض دارند. قسمت جالب ماجرا اما این است که از میان همین ۴۰ نفر نماینده‌ای که خواهان ساماندهی شبکه‌های اجتماعی هستند، ۲۸ نفر بارها از همین مسیر با مخاطبان خود ارتباط برقرار کرده‌اند.

پیشتاز این نمایندگان، علی خضریان است. فردی که تاکنون بالغ بر ۲۶۰۰ توئیت زده است و برای اظهار نظر در مورد هر موضوعی به فضای مجازی پناه می‌برد و اتفاقاً از طرفداران سرسخت تصویب این طرح در مجلس است.

۲۷ نفر از نمایندگان دیگر حامی ساماندهی شبکه‌های اجتماعی نیز همین وضعیت را دارند و حال درخواست آنان برای مسدودسازی یا به زعم خود «ساماندهی» شبکه‌های اجتماعی خارجی و در عین حال تعیین مجازات برای استفاده‌کنندگان از فیلترشکن سؤال‌هایی را به وجود آورده است. از جمله اینکه چرا آنان که خود در توئیتر به‌عنوان یکی از شبکه‌های اجتماعی فیلتر شده عضو هستند و برای اظهارنظر در این شبکه از فیلترشکن استفاده می‌کنند، به‌دنبال مصوبه‌ای هستند که استفاده از فیلترشکن را جرم بدانند.

البته این آرزویی است که پیش از این هم بارها مطرح شده اما همچنان این شبکه‌های اجتماعی خارجی هستند که چه با فیلتر و چه بدون آن، به فعالیت خود ادامه داده‌اند.

در ابتدای این طرح در تشریح چرایی ارائه چنین طرحی از سوی نمایندگان مجلس آمده است: «توسعه فناوری‌های نوین اطلاعاتی و ارتباطی و به‌خصوص پیام‌رسان‌های اجتماعی و تحولات مرتبط با آن موجب ایجاد خلأ قانونی در این حوزه شده است. لزوم حمایت از تولیدات داخلی و صیانت از حقوق کاربران که به دلیل خلأ قانونی در معرض آسیب و نقض شدید قرار دارد و نیز تأثیرات مختلف اقتصادی، اجتماعی، امنیتی، فرهنگی و سیاسی پیام‌رسان‌های اجتماعی به‌عنوان یک زیرساخت نرم‌افزاری، ارائه طرح قانونی صیانت از حقوق کاربران در فضای مجازی و ساماندهی پیام‌رسان‌های اجتماعی با هدف اعمال حاکمیت و حمایت از حقوق کاربران را ضروری ساخته است.» همچنین در تعریف پیام‌رسان داخلی هم آمده است: «پیام‌رسانی که بیش از ۵۰ درصد سهام آن متعلق به شخص ایرانی بوده و میزبانی آن صرفاً در داخل کشور انجام شده و فعالیت آن در چارچوب قوانین و مقررات جمهوری اسلامی ایران است.» البته در حال حاضر این طرح اعلام وصول شده و باید دید که نمایندگان اعتراض خود را از صحن توئیتر به صحن پارلمان هم خواهند برد؟

آنگونه که از توئیت نمایندگان می‌آید، آن ۴۰ نماینده راه سختی برای پیروزی دارند. محمدباقر قالیباف رئیس مجلس شورای اسلامی در توئیتر خود که از سوی تعدادی از نمایندگان هم بازنشر داده شد، نوشت: «باید از تمامی ظرفیت‌های قانونگذاری و اجرایی کشور برای توانمند کردن مردم در فضای مجازی با [مبتنی] بر اقتصاد دیجیتال و ارائه خدمات نوین استفاده کرد. رویکرد مجلس یازدهم در مواجهه با فضای مجازی، تأکید بر فرصت محوری در این فضا به جای تهدیدانگاری است. فرصت‌ها را بدون سیاسی‌کاری دریابیم.»

مجتبی توانگر نماینده تهران هم در رشته توئیتی مخالفت خود را این‌گونه نوشت: «ضمن تأکید بر گسترش اقتصاد دیجیتال، توسعه شبکه ملی اطلاعات و گسترش توان حاکمیتی جمهوری اسلامی در فضای مجازی، با طرح ارائه شده در مجلس مخالفم. مسأله مجلس اقتصاد است و دنبال اقتصاد دیجیتال است. امروز شبکه‌های اجتماعی و پیام‌رسان‌ها محل ارتباط و ابزار کار مردم هستند و بخصوص کسب و کارهای خرد و معاش افراد زیادی به این فضا وابسته است. مسدودسازی شبکه‌های اجتماعی راهکاری سازنده یا دست کم بهترین راه حل نیست. تعامل وپاسخگو نمودن پلت‌فرم‌های خارجی دستورکار درست‌تری است.»

او در مورد احراز هویت کاربران هم که در طرح نمایندگان به آن اشاره شده هم نوشت: «طبق فتوای روشن مقام معظم رهبری مورخ ۲۰ فروردین ۹۸ نقض حریم خصوصی کاربران در فضای مجازی حرام شرعی است لذا بخشی از طرح که به احراز هویت کاربران ارتباط دارد در تضاد با آزادی و حریم خصوصی شهروندان قرار دارد. در عین حال که با اصول قانون اساسی نیز در تضاد آشکار است.»

علی خضریان دیگر نماینده تهران و حامی مسدودسازی فضای مجازی هم در دفاع از طرح نمایندگان هم فکر خود نوشت: «وجود خلأهای قانونی درباره فضای مجازی و به صورت خاص در حوزه پیام رسان‌های اجتماعی و ضرورت تصمیم‌گیری و تصویب قوانین مؤثر و کارآمد برای رفع آنها باعث شد تا مجلس طرحی را برای رفع این خلأها ارائه کند که البته علاوه بر پیام رسان‌ها به کلیت فضای مجازی نیز مرتبط است.» او در توئیت دیگری ادامه داد: «بنابراین الزام اعمال حاکمیت در فضای مجازی امری انکارناشدنی است و می‌بایست برای رفع این دغدغه مهم طرح و ایده حکمرانی داشت و با این استدلال که اولویت اصل کشور اقتصاد است دیگر ضروریات جامعه را نادیده گرفت و کمیسیون‌های غیرمرتبط با موضوعات اقتصادی را از کار انداخت. همچنین نرم‌افزارها و سایت‌های ایرانی در داخل کشور وجود دارند که خواه ناخواه در حال جمع‌آوری اطلاعات افراد و اطلاعات جمعی جامعه هستند و بانک‌های اطلاعاتی عظیمی در این حوزه در اختیار دارند، باید قوانینی وجود داشته باشد تا مقابل هرگونه سوءاستفاده از این دیتاها را بگیرد.»

احمد امیرآبادی فراهانی نماینده قم و از امضاکنندگان این طرح هم در توئیتر خود نوشت: با فیلترینگ شبکه‌های اجتماعی که مرتبط با فضای کسب و کار سالم مردم بوده و آزادی بیان را تضمین می‌کند مخالفیم و البته با هرگونه بی‌بند و باری در فضای مجازی که نوجوانان و جوانان را به انحراف می‌کشاند مخالفیم. فضای مجازی مثل فضای حقیقی نیاز به قانون دارد.

محمد رشیدی نماینده کرمانشاه در مخالفت با طرح نمایندگان گفت: شبکه ملی اطلاعات باید به هم‌افزایی ملی و توسعه فضای مجازی کمک کند تا با استفاده صحیح از این ظرفیت به رونق کسب و کار و ترویج فرهنگ غنی ایرانی اسلامی بینجامد. به نظرم فیلترینگ در تضاد با این هدف است.

رمضانعلی سنگدوینی نماینده گرگان هم در توئیتی عنوان کرد: با انسداد پیام رسان‌ها که به رونق اقتصادی و اشتغالزایی کمک نموده به شدت مخالفم.